

Műemléki és építésügyi előadás a Borsod-Gömöri Egyházmegye 2021. évi életéről Imolán

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Itt vagyunk e csodálatos 1785-86-ban késő barokk stílusban épült, 1755-ből megmaradt, de 1856-ban megmagasított tornyú templomban, a csodálatos 72 virágornamentikával díszesre festett kazettából álló mennyezet alatt, melyre gyönyörködve emeljük fel tekintetünket, de mindenekelőtt ezeken a kazettákon túlra imádságos lelkünket a mindenség Urához, aki megtartotta életünket nemzedékek során át, és megőrzött mindmáig régi épített emlékeinkből sokat. Így vagyunk most itt az egyházmegyei közgyűlésen színe előtt.

Műemlékeink, templomaink mint őseink tárgyi hagyatécai bizonyosságai istenszeretetüknek, küzdelmeiknek, hitharcaiknak, élni akarásuknak, szépérzéküknek. E helyen mondhatnám azt is, hogy bizonyosságai szabadságharcainknak, hiszen e szószékről hirdette 10 éven át az igét Sáfrány Mihály prédikátor, a szabadságharc egyik legkiválóbb tűzére.

Az ősöktől örökségként ránkmaradt templomok istentiszteleték méltó helyeként szolgáló megőrzése, rendbentartása, felújítása a ma élők tiszte és kötelessége.

Izgalmas felfedezés, ha egy barokk köntösbe burkolt templomnál középkori részlet bukkan elő, akár egy-egy középkori gótikus, netalán román templomajtó vagy ablakok, s még fokozódik az izgalom, ha ráadásként freskótöredék is felbukkan az ősi falakon az évszázadok során rájuk felhordott mészrétegek alól. Radostyánból jelenti a lelkipásztor, hogy az elmúlt esztendő végén megtalálták a középkori templombejárat fészekrészét és két középkori ablakot a templomhajó nyugati, keskenyebb része déli falában, a templombelsőben pedig freskótöredékek kerültek elő. Geofizikai régészeti feltárás is vizsgálta a földben lévő falak maradványait, alapjait. Ennek eredményeként meglett a szentély alapja és az 1706-ban elbontott sekrestye földalatti falmaradványai. A középkori ajtó felett az ugyancsak középkori falszövetben pedig egy statikai erősítésként beépített tölgyfagerendából vett minta dendrokronológiai vizsgálata megállapította, hogy a beépített gerendát 1449-ben, 33. királyunk, a 17 évesen elhunyt V. László idejében vágták ki. (A Hunyadiak kora előtt.) A megtalált kapuzat fészekbe pedig – milyen csoda – megvan a centiméter pontossággal beilleszthető jobboldali alsó bordás, faragott szárkő. Reménység van még több kapuelem előkerülésére, melyek a templombejáró lépcsőzetébe lettek utólagosan felhasználva.

Örökségünket hűen őrizzük, renováljuk, igyekszünk rendben tartani, mert tudjuk, a templom, az istentisztelet helye szent. De, ha igény és lehetőség van rá, újakat is építünk. Az egyházmegyében a jegyzőkönyvek tanúsága szerint 2021. évben 110.813.284.- forintot költöttünk templomfelújításokra, 109.921.952.- forintot gyülekezeti házainkra, 184.399.578.- forintot parókiáinkra és egyebekre 428.420.695.- forintot. Ezek között vannak a reményteli jövőre néző új óvodák, Arnóton és Hernádkakban. Ingatlanainkra fordított összegek summája tehát egyházmegyénkben 2021-ben: 833.555.509.- forint, közelít az egymilliárd forinthez. Egy-egy felújítás után van miért hálát adni. Így lehettünk együtt lélekemelő hálaadó istentiszteleten az elmúlt évben Mályiban, ahol a templom, az imaház kívül-belül megújult 38 millió forintból. A felújításra fordított összegeknek csupán töredéke a hívek saját adománya. Nagyrészt pályázaton elnyert pénzek, egyházmegyei vagy kerületi támogatások, olykor önkormányzati segítség fedezi a kiadásokat. Van, ahol ez utóbbi még véletlenül sem – írja egy jegyzőkönyv kitöltője (Miskolc-Alsóváros). Gondoskodásunk és minden igyekezetünk ellenére káresemények is következtek be egyes helyeken. Aggteleken a templomhéjazat sérült meg a viharban, Hejőbábán meghibásodott a viharban az elektromos kazán vezérlő panelje, Hejőpapiban is volt kár, Mezőcsáton villámcsapás, Nagybarcán, Sajókápolnán,

Sajószentpéter-Nagytemplomban, Tiszapalkonyán kisebb károk, Tiszaújvárosban vihar miatt a harangszerkezetben. De a biztosító fizetett, mert mindenütt van biztosítás.

Épített örökségünk mellett tárgyi örökségünket is hűen őrizzük, gondozzuk, klenódiumainkat, az 1895. október 1-ig hivatalos okiratnak számító anyakönyveinket, mint múltunk ránk bízott tárgyi emlékeit. Lehetne mit restaurálni, beköttezni, de nincs rá keret a legtöbb esetben. Az avasi hímezett terítőkre, vagy itt Imolán is, ahogy a jegyzőkönyvből olvassuk, a klenódiumokat és anyakönyveket restaurálni kellene, de nincs rá forrás. Putnokon is kellene, de keret nincs. És ahogy ott írják, még kb. egy év van a teljes anyagi csődig.

De a nehézségek és sokszor esélytelennek tűnő küzdelmeink ellenére mégsem reménytelen gondolattal fejezem be előadásom. Éreztük Istenünk megtartó kegyelmét, életünket meggazdagító áldását, ittlétünk, templomaink bizonyosságai nemzedékek hosszú során átívelő sőt örökké tartó szeretetének. Mindeddig megsegített bennünket az Úr, S mivel benne változás nincsen, ha megmaradunk népeként dicsőségére, remélhetjük a kezéből jövő boldog jövendőt, és megtart küzdelmeinkben itt e földön, míg be nem teljesítjük a mi küldetésünket. Maradjunk hűségesek, Istenre tekintve őrizzük a ránk bízottakat!

Tisztelettel kérem a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűléstől jelentésem elfogadását.

Radostyán-Kondó, 2022. április 24-én, szent György napján

Várady Zsolt műemléki és építésügyi előadó